

Nieczystości ciekłe

Nieczystości ciekłe w perspektywie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jak przeprowadzić kontrolę zza biurka i w terenie z zakresu nieczystości ciekłych? Jak należy postępować z przydomowymi oczyszczalniami?

Wideoszkolenie PCC Poland dedykowane osobom zajmującym się ewidencją zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, odpowiedzialnym za przeprowadzanie kontroli i ściąganie kar w zakresie nieczystości ciekłych

Przeprowadzanie kontroli i ściąganie kar od A do Z

Intensywne, w pełni praktyczne szkolenie dla gmin, które porządkuje cały proces kontroli nieczystości ciekłych: od planowania i ogłoszeń w BIP, przez metodykę (zza biurka/teren), po decyzje, grzywny i wykonanie zastępcze. Na realnych case'ach ćwiczymy: weryfikację umów i rachunków, rozbieżności woda-ścieki (własne ujęcia, gospodarstwa rolne, sławojki, obiekty sezonowe), zasady ewidencji ZB/POŚ i sprawozdawczości (gmina/przedsiębiorcy), kontrolę przedsiębiorców (zlewnie, promesy, rejonizacja) oraz przygotowanie protokołów – także w kontroli zdalnej. Uczestnik wychodzi z gotowymi wzorcami bloków kontroli, listami danych do zebrania i checklistą działań naprawczych (decyzje, egzekucja, wywóz zastępczy).

W programie m.in.:

Plan kontroli i przygotowanie

- zakres, okres, daty, udostępnianie w BIP; upoważnienia, legitymacje, zawiadomienia; dostęp do nieruchomości i przypadki szczególne (budowy, sezonowość, wynajem).

Metodyka „zza biurka” i w terenie

- źródła danych (wodociągi, ewidencja, rachunki), szacunki zużycia, rozbieżności woda-ścieki, własne ujęcia i rolnicze wykorzystanie ścieków, sławojki i domki rekreacyjne.

Grzywny, decyzje i egzekucja

- kiedy mandat/decyzja, zalecenia pokontrolne, definicja „właściciela” w egzekucji, współpraca z PINB i Policją/Strażą, ciąg dalszy po usunięciu uchybień.

Przydomowe oczyszczalnie (POŚ) i przyłączenia

- zgłoszenia i ewidencja (także „stare” instalacje bez dokumentów), badania i częstotliwości, decyzje o przyłączeniu, wykonanie zastępcze i jego ograniczenia.

Kontrola przedsiębiorców i zlewnie

- warunki zezwoleń (ZB vs osady z POŚ), promesy i rejonizacja, odbiór poza aglomeracją, brak cenników i koszty dojazdu, kontrola zza biurka vs wizyta.

Umowy, dowody wywozu i protokoły

- umowy pisemne/ustne, treść dowodów (ilość, adres), brak dokumentów i dalsze kroki, protokoły

(zakres ustaleń), doręczenia i kontrola zdalna.

Ewidencja i sprawozdawczość (gmina/przedsiębiorcy)

- tworzenie i aktualizacja ewidencji (ZB/POŚ, ROD, pustostany), Excel/programy i wydruki, roczne sprawozdanie gminne (definicje, kolumny, „liczba właścicieli”), kompletność i rzetelność sprawozdań przedsiębiorców.

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- plan kontroli
- wezwanie do przedłożenia dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych
- uchwała w sprawie zmiany regulaminu utrzymania czystości
- uchwała w sprawie górnych stawek
- wzór uchwały w sprawie wymagań dla przedsiębiorców świadczących usługę opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków!
- opinia UODO w sprawie pozyskiwania danych z wodociągów w zakresie ilości zużytej wody,
- zgłoszenie przydomowej oczyszczalni ścieków
- decyzja nakazująca obowiązki z art.5 ust. 1 pkt 2 UCPG
- decyzja za nierzetelne sprawozdanie, za nieterminowe sprawozdanie,
- decyzja na wykonanie zastępcze
- wzór upoważnienia do kontroli
- protokół kontroli - osoba fiz.
- protokół kontroli - przedsiębiorca
- zawiadomienie o kontroli

Szczegółowy program szkolenia:

Pytania uczestników ostatniego terminu szkolenia, na które odpowiedzieliśmy:

- Czy plan kontroli dotyczący nieczystości ciekłych powinien być sporządzany na okres jednego roku czy dwóch lat?
- Czy w planie kontroli należy uwzględniać wszystkie nieruchomości ujęte w ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni?
- Czy plan kontroli dwuletni oznacza obowiązek kontroli każdej nieruchomości co najmniej raz w tym okresie?
- Czy można w planie kontroli pominąć nieruchomości, które wykazują wysoki poziom (np. powyżej 80%) wywozu ścieków w stosunku do zużycia wody?
- Czy plan kontroli może obejmować jedynie miejscowości (bez wskazywania adresów), czy konieczne jest wskazanie konkretnych nieruchomości?
- Czy dopuszczalne jest stosowanie progów procentowych (np. stosunku zużycia wody do ilości wywożonych ścieków) przy typowaniu nieruchomości do kontroli?
- Jakie są konsekwencje braku szczegółowych zapisów w uchwale dotyczącej stawek lub zasad wywozu nieczystości?
- Jak często należy sporządzać plan kontroli – rocznie czy w cyklu dwuletnim?
- Czy plan kontroli obejmuje wszystkie zewidencjonowane szamba i przydomowe oczyszczalnie?
- Czy straż miejska ma obowiązek przeprowadzania takich kontroli, czy może odmówić ich

wykonywania?

- Czy w planie kontroli dwuletnim należy wpisać całą ewidencję nieruchomości?
- Czy można zmienić już zatwierdzony plan kontroli w trakcie roku?
- Czy istnieje obowiązek kontroli wszystkich nieruchomości co najmniej raz na dwa lata?
- Czy w sprawozdaniu do urzędu wojewódzkiego odnosi się do stanu na 31 grudnia poprzedniego roku, jeśli plan kontroli obejmuje inny okres?
- Czy minimalny procent wywozu ścieków w stosunku do poboru wody może być podstawą oceny podczas kontroli?
- Ile kontroli rocznie należy przeprowadzić w gminie?
- Jaka jest podstawa prawna do żądania od mieszkańców faktur za wodę podczas kontroli?
- Czy firma asenizacyjna ma obowiązek wpisywania na fakturach ilości odebranych ścieków?
- Jak uzupełniać ewidencję wywozu nieczystości, jeśli sprawozdania zawierają tylko adresy bez dat i ilości?
- Jak weryfikować, czy ścieki zostały przypisane do aglomeracji czy poza nią, i czy można wymagać od przedsiębiorcy takich informacji?
- Jak przeprowadzić analizę danych dotyczących wywozu nieczystości, jeśli brak jest pełnych danych ilościowych?
- Czy można nałożyć karę administracyjną na właściciela nieruchomości, który mimo wezwań nie przedstawił dowodów wywozu nieczystości?
- Czy plan kontroli musi być bezwzględnie sporządzany od sierpnia do sierpnia?
- Czy wcześniejszy brak planu kontroli wymaga jego „nadrobienia” i rozdzielania okresów?
- Czy plan kontroli może być dokumentem wewnętrznym, jeśli równolegle sporządzany jest plan roczny do publikacji?
- Czy plan kontroli może obejmować okres np. od kwietnia do grudnia, jeśli został sporządzony w trakcie roku?
- Czy kontrolę można uznać za zakończoną bez podpisanego protokołu?
- Czy dwuletni plan kontroli oznacza równomierne rozłożenie kontroli, czy można je skumulować w wybranym okresie?
- Czy w planie kontroli należy wskazywać numery nieruchomości, czy wystarczą miejscowości i ulice?
- Czy podczas kontroli wystarczy oświadczenie o aktualności umowy z firmą asenizacyjną, jeśli wcześniej była zawarta na czas nieokreślony?
- Czy w bieżącej kontroli należy wymagać dokumentów wywozu nieczystości za kilka lat wstecz (np. 2025–2026)?
- Czy coroczny przegląd szczelności lub stanu zbiornika bezodpływowego musi być wykonywany przez osobę z określonymi uprawnieniami?
- Czy można uzyskać dane lub raporty z systemów/programów do prowadzenia ewidencji zbiorników i wywozu nieczystości?
- Czy plan kontroli musi być zatwierdzany w określonym trybie i publikowany (np. BIP)?
- Czy możliwe jest ograniczenie liczby kontroli w roku na podstawie analizy danych (np. wysokiego poziomu udokumentowanego wywozu)?

1) Plan kontroli i przygotowanie

Zagadnienia programowe

- plan kontroli: zakres, okres, daty
- udostępnianie w BIP
- upoważnienia, legitymacje, skład zespołu

- zawiadomienia i dostęp do nieruchomości
- przypadki szczególne (niezamieszkałe, budowy, sezonowość)

Pytania

- Jak powinien wyglądać plan kontroli? Jak przygotować się do przeprowadzenia kontroli? Kto i w jakich warunkach powinien przeprowadzić kontrolę?
- Czy plan kontroli powinien zawierać wszystkie adresy, pod którymi znajdują się zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków?
- Czy plan kontroli należy udostępniać na BIP?
- Na jaki okres należy robić plan kontroli? Na dany rok czy 2 lata?
- Czy plan kontroli musi posiadać konkretną datę kontroli dla każdej nieruchomości?
- Czy terminy wywozów bierzemy z regulaminu, czy faktyczną częstotliwość z dowodów płacenia za usługę?
- Czy trzeba informować o kontroli, kiedy trzeba, kiedy nie trzeba?
- Czy upoważnienie do kontroli należy już mieć kontrolując zza biurka, czy dopiero gdy idzie się w teren?
- Czy przy kontrolowaniu nieruchomości w terenie należy posiadać legitymację, na którą powołujemy się w upoważnieniu wójta/burmistrza/prezydenta? Czy wystarczy samo upoważnienie?
- Czy w piśmie należy wskazać konkretny termin, kiedy przychodzimy na kontrolę?
- Jeżeli nie mamy straży miejskiej, to kontrolujemy sami jako pracownicy na podstawie upoważnienia wójta/burmistrza/prezydenta?
- Czy wójt/burmistrz/prezydent może upoważnić pracowników przedsiębiorstwa wodociągowo-komunalnego (spółka gminna) do przeprowadzenia kontroli zbiorników i POŚ?
- Co zrobić, jeśli mieszkaniec nie chce wpuścić urzędnika na posesję? Czy dzwonić na policję?
- Co z kontrolą, jeżeli mieszkaniec nie odbierze listu o terminie przeprowadzanej kontroli i w trakcie kontroli nie posiada dokumentów, faktur/rachunków i nie archiwizuje dokumentów?
- Czy wizję lokalną można uznać za kontrolę?
- Z deklaracji śmieciowej wynika, że nieruchomość jest niezamieszkała. Czy należy ją ująć w planie kontroli i wykonać kontrolę?
- Co w sytuacji, gdy dom jest wynajmowany a właściciel jest nieosiągalny?
- Co w sytuacji, gdy osoba posiada nieruchomość oraz jest zameldowana, a nie mieszka pod danym adresem? Czy osoba zgłasza takie szambo?
- Jak kontrolować nieruchomości zamieszkałe czasowo, np. działki rekreacyjne, zamieszkałe w okresie letnim, posiadające zbiorniki bezodpływowe?
- Co w przypadku domu w budowie?
- Co z budynkami, które są jeszcze w budowie, mają wybudowane przydomowe oczyszczalnie, ale właściciel oficjalnie mówi, że ich nie użytkuje, bo nie ma jeszcze odbioru?
- Jak przed kontrolą stwierdzić, czy gospodarka ściekowa danej nieruchomości jest prawidłowa?
- Jeżeli w gminie nie ma straży miejskiej, to czy kontrola powinna być przeprowadzona w asyście Policji?
- Co w przypadku, gdy list z zawiadomieniem o wszczęciu kontroli wrócił do urzędu, a w trakcie dwukrotnej kontroli w terenie nie zastano właściciela?
- Czy można zmieniać plan kontroli?
- Czy w planie kontroli muszą być wpisane wszystkie działki? • Jeżeli nie mamy sporządzonego planu kontroli na ten rok z uwagi na to, że 90% nieruchomości z ewidencji zostało skontrolowanych w ubiegłym roku, to czy można w kwietniu tego roku sporządzić plan na drugą połowę tego roku

wyznaczając do planu nowe nieruchomości?

- Co w przypadku, gdy na kontrolę zgłaszają się osoby spoza planu? Czy wówczas trzeba sporządzić protokół?
- Czy do kontroli można wezwać ogólnym pismem całą miejscowość?
- Czy w planie kontroli trzeba ująć przedsiębiorców?

2) Metodyka kontroli i źródła danych („zza biurka” / teren)

Zagadnienia programowe

- podstawa prawna i rozporządzenia
- woda: źródła danych i szacunki
- rozbieżności: woda vs ścieki
- gospodarstwa rolne i rolnicze wykorzystanie ścieków
- przypadki szczególne (sławjki, domki sezonowe)

Pytania

- Jak przeprowadzać kontrolę? Na czym można się oprzeć podczas kontroli i czego możemy wymagać? Jak należy postąpić w nietypowych sytuacjach?
- Czy kontrola POŚ powinna być przeprowadzana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych dla RLM mniejszych od 2000?
- Jak postępować w przypadku, gdy na terenie gminy większość mieszkańców posiada własne ujęcia wody?
- Czy na podstawie rozporządzenia możemy oszacować zużycie wody, czy musimy prosić mieszkańca o dane dotyczące zużycia wody?
- Czy można wystąpić do wodociągów o zużycie wody - zbiorczo dla danych posesji, a także dla danej posesji w ramach prowadzonego postępowania?
- Jak wyliczyć ilość wywiezionych ścieków od mieszkańców, u których w miesiącach letnich brakuje wody w studniach?
- Jeżeli gmina sama dostarcza wodę, czy jest jakiś problem z danymi o pobranej wodzie?
- Co w przypadku, gdy mieszkaniec przedstawia dokumenty, ale wywóz nieczystości po przeliczeniu nie zgadza się z ilością poboru wody?
- Co, jeśli osoba mając licznik na wodzie gminnej zużywa wodę do gospodarstwa rolnego i nie ma podlicznika? Czy można przeliczyć zużycie wody na osoby, a resztę dać na gospodarstwo?
- Co w przypadku dużej rozbieżności w ilości zużytej wody, a odebranych nieczystościach w gospodarstwach rolnych, które zużywają wodę do oprysków i dla zwierząt gospodarskich?
- Jaką przyjmować wartość zużycia wody w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody dla budynku mieszkalnego pobierającego wodę ze studni?
- Jeśli ktoś ma umowę na wodę z PWiK a nie ma szamba (zbiornika bezodpływowego), to jak egzekwować wywóz nieczystości z takiej nieruchomości?
- Co w sytuacji gdy mieszkaniec nie posiada szamba ani POŚ?
- Jak odnieść się do kontroli, gdy na nieruchomości nikt nie mieszka i stoi pusty budynek? Kto powinien kontrolować zbiorniki bezodpływowe? Co w sytuacji, gdy właściciel nie prowadził kontroli okresowej szamba?
- Czy art. 6 ust.1 UCPG obliuguje do zawarcia umowy? Czy w drodze uchwały rada gminy może określić

inne sposoby udokumentowania obowiązków pozbywania się nieczystości ciekłych?

- Co z nieruchomościami, których właściciele, będący rolnikami deklarują nawadnianie ściekami z gospodarstwa domowego własnych pól, w ramach zwykłego korzystania z wód, które dopuszcza Prawo wodne? Na jakiej podstawie prawnej rolnik może zagospodarowywać ścieki we własnym zakresie?
- Co z wywozem nieczystości ciekłych, wykorzystanych w ramach rolniczego wykorzystania ścieków? Wywóz na pole wykonuje przedsiębiorca. Czy w sprawozdaniu opisuje ten fakt w uwagach?
- Jak ujmować w ewidencji rolnicze wykorzystanie ścieków z gospodarstwa domowego? Według przepisu art. 84 Prawa wodnego ścieki bytowe oraz ścieki komunalne, ścieki przemysłowe biologicznie rozkładalne oraz wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb, mogą być oczyszczane przez ich rolnicze wykorzystanie. Rozumie się przez to zastosowanie ścieków do: nawadniania użytków rolnych.
- Co ze ściekami z tzw. sławki na nieruchomościach prywatnych, również w sytuacji, gdy nie ma podłączenia do zbiornika oraz przydomowej oczyszczalni? Problem najczęściej dotyczy starszych ludzi
- Czy dom typu holenderskiego musi być wyposażony w zbiornik/przydomową oczyszczalnię?
- Jeżeli nieruchomość nie należy do ogródków działkowych, tylko jest zamieszkiwana sezonowo, np. pół roku, co wtedy?
- Co w przypadku, gdy zauważymy nieprawidłowości podczas kontroli zza biurka, a na terenie gminy nie ma straży miejskiej?
- Jak skontrolować osobę, która na swojej nieruchomości posiada wychodek a wodę czerpie ze studni?
- Co w przypadku nieruchomości rekreacyjnych, które korzystają ze studni? Jak udokumentować zużycie wody?
- Czy można kontrolować mieszkańców przez okazanie rachunków za rok wstecz?
- Co w przypadku, gdy dokumenty uiszczenia opłaty i kopia umowy zostały dostarczone elektronicznie i nie ma kontaktu z właścicielem?
- Czy w związku z brakiem informacji dot. ilości pobranej wody można przyjąć wartość dla wszystkich nieruchomości 36 m³/rok?
- Czy kontrolując mieszkańca w 2025 r. można wezwać go do przedłożenia faktur tylko za 2024 r.?

3) Grzywny, decyzje i egzekwowanie obowiązków

Zagadnienia programowe

- sankcje i mandatowanie
- decyzje i zalecenia pokontrolne
- definicja „właściciela” w egzekucji
- współpraca z PINB i innymi organami

Pytania

- W jaki sposób i w jakich przypadkach należy naliczyć grzywnę?
- Co zrobić, gdy mieszkaniec nie zgłasza posiadania oczyszczalni, a sprawa użytkowania oczyszczalni wychodzi podczas kontroli? Kto nakłada karę za niezgłoszenie takiej sytuacji i w jakim postępowaniu?
- Czy możemy wydać decyzję lub zalecenia pokontrolne odnośnie częstotliwości opróżniania zbiorników, a jeśli to nie poskutkuje, to zgłosić fakt do innych organów w celu nałożenia kary?
- Czy grzywnę wymierza policja czy straż miejska?
- Jeśli wydamy decyzję, a właściciel nieruchomości zawrze umowę na odbiór nieczystości i ją nam

przedstawi, to wtedy zmieniamy naszą decyzję?

- Czy jeśli nie wystawimy mandatu, to i tak mieszkaniec musi zgłosić instalację w trybie art. 152?
- Jak należy traktować pojęcie "właściciela" w postępowaniach egzekucyjnych?
- W jaki sposób powiadomić PINB?
- Co w przypadku, gdy mieszkaniec twierdzi, że nie wie gdzie schował paragony za wywóz nieczystości ciekłych?
- Co zrobić, gdy mieszkaniec dostarczył fakturę, ale twierdzi, że zawarł umowę ustną i nie chce zawrzeć pisemnej?
- Jeżeli kontrolujemy mieszkańców za rok wstecz, a w międzyczasie mieszkaniec podłączył się do kanalizacji, to czy należy go ukarać?
- Czy gmina zostanie ukarana, jeżeli pomimo obowiązku nie nałoży na mieszkańca kary grzywny lub nie wykona wykonania zastępczego?

4) Przydomowe oczyszczalnie, w tym zgłoszenie i ewidencja, przyłączenie do sieci

Zagadnienia programowe

- obowiązki zgłoszeniowe i ewidencyjne
- stare instalacje i brak dokumentów
- badania/eksploatacja i koszty
- decyzje o przyłączeniu, egzekucja, zastępczy wywóz
- wywóz zastępczy – planowanie i daty
- nieobecność mieszkańca
- brak wykonawcy usługi zastępczej

Pytania

- Jak należy postępować z przydomowymi oczyszczalniami? Kiedy powinna zostać zgłoszona? Jak postąpić gdy nie spełnia wymogów? W jakich sytuacjach należy wykonać przyłączenie do kanalizacji oraz wykonanie zastępcze?
- Czy istnieje definicja przydomowej oczyszczalni ścieków? Co należy sprawdzać w przypadku odbioru eksploatacji przydomowej oczyszczalni, jakie są przepisy prawne w tym zakresie i jakie są przepisy odrębne w kontekście art. 5 ust.1 pkt.2?
- Jak rozumieć sformułowanie, że oczyszczalnia spełnia wymagania prawa? Zapewnia dostateczny poziom oczyszczania, jest zgłoszona do eksploatacji?
- Czy przy zgłoszeniu eksploatacji oczyszczalni oprócz zgody wydziału budownictwa mamy pobierać dokumenty z zgłoszeniem wodnoprawnym od właściciela nieruchomości?
- Czy wszystkie osoby posiadające POŚ muszą złożyć do gminy zgłoszenie eksploatacyjne?
- Co jeśli nowy mieszkaniec lub nabywca kupuje dom i nie ma wiedzy, czy poprzednik złożył zgłoszenie, a także nie ma wiedzy na temat POŚ lub szamba?
- Jeśli osoby posiadające POŚ nie mają instrukcji eksploatacji, to w jaki sposób złożą wszystkie wymagane informacje do zgłoszenia?
- Co jeżeli oczyszczalnię wybudowano przed wymogiem uzyskania zgłoszenia wodnoprawnego?
- Co w sytuacji, gdy właściciel nie posiada deklaracji, nie ma żadnych dokumentów, a na dodatek sam skonstruował oczyszczalnię parędziesiąt lat temu?
- Jak postępować w przypadku oczyszczalni, które zostały wybudowane przez mieszkańca, a nie przez firmę wykonującą tego typu usługi?
- Co w przypadku, gdy oczyszczalnia została wybudowana, zgłoszona 6 miesięcy od momentu uruchomienia, a gmina nie miała możliwości złożenia sprzeciwu do budowy tej instalacji? Co

możemy zrobić?

- Czy zgodnie z nową ustawą można wydać decyzję nakazującą przyłączenie do sieci posesji wyposażonej w starą oczyszczalnię przydomową?
- Czy istnieje zakaz stosowania oczyszczalni drenażowych w obrębie aglomeracji?
- Jeżeli oczyszczalnia wykonana jest z dofinansowaniem z budżetu gminy i dane, które są potrzebne do zgłoszenia są we wniosku o dofinansowanie, to właściciel musi zgłaszać do gminy jej wykonanie? Czy organ, mając wiedzę na podstawie wniosku o dofinansowanie, może wprowadzić dane do ewidencji?
- Kto ma "zmusić" właściciela do wykonania badań? Na jakiej podstawie? Kto za to zapłaci?
- W jaki sposób określić częstotliwość opróżniania osadników przydomowych oczyszczalni? Czy istnieje inna metoda niż z instrukcji użytkowania osadnika?
- W jaki sposób zweryfikować, czy do danej POŚ było zgłoszenie wodnoprawne?
- Czy potrzebne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na przydomowe oczyszczalnie ścieków do 5m³?
- Co w sytuacji, kiedy właściciel wybudował przydomową oczyszczalnię i nie dokonał zgłoszenia do starostwa? Gdzie zgłaszać takie przypadki?
- Co zrobić, gdy mieszkaniec zostanie poinformowany oficjalnym pismem o obowiązku zgłoszenia eksploatacji oczyszczalni i nadal nie złożył zgłoszenia?
- Czy zgłoszenie eksploatacji jest podstawą wpisu do ewidencji POŚ?
- Aby wykonać podłączenie starego budynku do zbiornika, musi być w budynku instalacja wewnętrzna kanalizacyjna, jeśli jej nie ma, to nie ma technicznej możliwości wykonania zbiornika. Co w takiej sytuacji?
- Jak stwierdzić, że rzeczywiście dom nie ma warunków do podłączenia do zbiornika, jeżeli nie można wejść do domu i sprawdzić? PRZYKŁAD: dom jednorodzinny zamieszkuje 7 os. W ewidencji zgłoszono, że nie ma podłączenia do zbiornika ani POŚ, kanalizacji. Czy należy szukać zbiornika dookoła domu, skoro może być dobrze zamaskowany? Jak to zrobić bez stwierdzenia odpływów zamontowanych w domu?
- Czy po wydanej decyzji nakazującej powinniśmy najpierw zastosować upomnienie z określonym terminem przyłączenia do sieci, a dopiero po terminie zastosować akt wykonawczy?
- Jak się ma wykonanie zastępcze w przypadku podłączenia do kanalizacji? Prawo budowlane wymaga zgłoszenia lub pozwolenia na budowę, a nie da się zrobić zgłoszenia bez oświadczenia o dysponowaniu nieruchomością; musi być zgoda właściciela, czyli musi tego chcieć każdy ze współwłaścicieli
- Co z przyłączeniem nieruchomości do kanalizacji w przypadku, gdy nie ma właściciela prawnego i stan prawny jest nieuregulowany, ale nieruchomość jest użytkowana? Jak można nakazać przyłączenie?
- Czy gmina może wystąpić o wydanie warunków technicznych?
- Kiedy wszcząć postępowanie w zakresie wykonania zastępczego?
- Czy trzeba robić wykonanie zastępcze, czy wystarczy, że uda nam się nakłonić właściciela do częstszego opróżniania zbiornika?
- Czy przy wykonaniu zastępczym najpierw wydajemy decyzję dla mieszkańca, a następnie robimy zlecenie dla zakładu komunalnego? Co, jeżeli mieszkaniec nie zapłaci? Czy wszczynamy postępowanie egzekucyjne?
- Decyzja nakazująca podłączenie do kanalizacji jest ostateczna, gdy strona nie złoży odwołania w terminie 14 dni. Kiedy zaczyna się egzekucja, skoro nie ma daty w decyzji określającej termin obowiązku podłączenia?

- Jesteśmy w posiadaniu decyzji, które mają już 5 lat. Właściciel do tej pory nie jest podłączony do sieci. Skoro nie możemy podać w żadnym piśmie terminu, do którego właściciel ma podłączyć nieruchomość do sieci, to jak egzekwować obowiązek nałożony na właściciela?
- Jak postąpić w przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, jak przymusić do przyłączenia do kanalizacji lub regularnego wywozu?
- Kto pokrywa koszty podłączenia do sieci? Czy projekt i podłączenie jest w gestii właściciela nieruchomości?

5) Weryfikacja sprawozdań przedsiębiorców

Zagadnienia programowe

- zakres danych w sprawozdaniach
- kompletność i rzetelność informacji

Pytania

- Weryfikacja sprawozdań od przedsiębiorców. Jak naliczać kary za nierzetelne lub nieterminowe sprawozdania?
- Jak weryfikować dane zawarte w sprawozdaniu kwartalnym?
- Czy sprawozdania muszą być wraz z załącznikiem zawierającym wykaz właścicieli, od których odebrano nieczystości ciekłe?
- Czy przedsiębiorca powinien składać zerowe sprawozdanie kwartalne?
- Czy można wymagać od przedsiębiorcy wskazania ilości odebranych nieczystości z każdej nieruchomości, skoro nowy zapis w ustawie wymaga liczby właścicieli nieruchomości wraz z wykazem adresów?
- W przypadku, gdy przedsiębiorca wykazał w sprawozdaniu gospodarstwo domowe, w którym odbierał osady z POŚ, a nie okazał promesy ani oświadczenia o rozszerzeniu zakresu działalności, to czy organ może wezwać do okazania takich dokumentów w celu weryfikacji sprawozdania?
- Czy za nierzetelne sprawozdanie jest kara, czy wezwanie do korekty?
- Czy stosowanie kar wobec podmiotów jest obowiązkowe?
- Co, jeżeli firma asenizacyjna nie wykazuje w sprawozdaniu kwartalnym wszystkich wywozów?
- Co, jeżeli firma asenizacyjna nie złożyła sprawozdania?

6) Kontrola umów i dowodów wywozu

Zagadnienia programowe

- umowy (pisemne/ustne) i dowody opłat
- zakres i forma dokumentów
- brak dokumentów i postępowanie
- rozbieżności: zużycie wody vs wywóz nieczystości ciekłych
- cenniki, górne stawki i dodatkowe opłaty

Pytania

- Jak powinna wyglądać kontrola umów i dowodów wnoszenia opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych?
- Jeżeli jest kilku lub nawet kilkunastu właścicieli danej nieruchomości, to wezwanie do przedłożenia dokumentów w związku z kontrolą pozbywania się nieczystości ciekłych kierowane jest do każdego współwłaściciela z osobna, czy tylko do osoby/osób rzeczywiście zamieszkujących daną

nieruchomość?

- Czy umowa jest konieczna? Niektórzy mieszkańcy nie posiadają umowy, bo przedsiębiorcy nie chcą jej z nimi podpisać
- Czy przedłożenie umowy, podpisanej kilka dni po otrzymaniu wezwania z urzędu oraz jednego rachunku jest wystarczające, aby stwierdzić, że właściciel wywiązuje się z obowiązku?
- Jeśli mieszkaniec jest jednocześnie podmiotem z zezwoleniem na wywóz ścieków, to jakiego potwierdzenia można od niego wymagać?
- Na co należy zwrócić uwagę w umowach zawieranych przez właścicieli nieruchomości, a przedsiębiorcą, który będzie opróżniał zbiornik?
- Czy właściciel może powołać się na zawarcie umowy ustnej z przedsiębiorcą, jeżeli przedstawia rachunki za odbiór nieczystości?
- Czy okazane rachunki za wywóz nieczystości należy kopiować, czy w protokole kontroli wystarczy wpisać, że rachunki za wywóz zostały okazane?
- Co, jeżeli mieszkańcy nie mają umowy z przedsiębiorcą, ale posiadają rachunki?
- Jak postępujemy podczas/po kontroli, kiedy okazuje się, że mieszkaniec nie posiada potwierdzenia wywozu nieczystości od kilku lat?
- Co, jeżeli właściciel nieruchomości nie chce nas wpuścić i nie chce okazać rachunków?
- W mieście XXX podczas przeprowadzania kontroli oprócz podpisanej umowy i dokumentów asenizacyjnych potwierdzających cykliczność wywozów poprosiliśmy również o okazanie ostatniej faktury za zużycie wody, danych o liczbie osób zamieszkujących nieruchomość oraz pojemności zbiornika bezodpływowego, aby móc określić rozbieżności występujące pomiędzy zużyciem wody, a zrzutem ścieków. Czy taki sposób pozyskiwania danych jest prawidłowy?
- [PRZYKŁAD]: czy można uznać, że ktoś wywozi ścieki zgodnie z przepisami, gdy jest umowa ustna na odbiór ścieków, nie ma rachunków, ale mamy dane ze stacji zlewnej, że z tego adresu są przywożone ścieki do stacji zlewnej? Ewidencja zlewni wskazuje adres, skąd, jak, ile i datę przywozu
- Czy można zaliczyć udokumentowanie umowy ustnej jako nagrane w audio? A jeśli brak takiego udokumentowania (w 99,99% tak będzie), to mieszkaniec nie posiada udokumentowanej umowy, więc może otrzymać mandat. Z tego powodu de facto nieposiadanie pisemnej umowy będzie się wiązać z brakiem takiej umowy
- W czasie kontroli nie przedłożono dowodów wywozu nieczystości. Wezwany do okazania dowodu petent nie zgłosił się do urzędu. Co robić dalej?
- Czy jest obowiązek prawny przechowywania faktur lub paragonów za wywóz nieczystości?
- Co ma być zawarte w protokole kontroli? Czy wystarczy spisać, że ktoś ma umowę i faktury bądź nie ma, czy mamy przeliczać zużywanie wody?
- Za jaki okres wymagamy dokumentów?
- Czy na rachunkach są dokładne dane o ilości odebranych ścieków?
- Co należy rozumieć przez okazanie umów i dowodów opłaty, jak urzędnik powinien to udokumentować – zrobieniem ksero, notatką?
- Jaki jest termin przechowywania faktur? Jeżeli ustawa przewiduje kontrole raz na dwa lata, to czy można wnioskować, że okres dwóch lat przechowywania dowodu wystarczy?
- Jeśli jest nieruchomość wielolokalowa bez utworzenia wspólnoty, to czy każdy właściciel powinien mieć zawartą umowę jeśli jest tylko na nieruchomości jedno zbiorcze szambo?
- Jeżeli firmy asenizacyjne odmawiają mieszkańcom wywozu ścieków, tłumacząc się, że nie mają mocy przerobowych lub czasu, to jesteśmy w stanie ich jakoś zdyscyplinować do odbioru?
- Co w momencie, gdy mieszkaniec nie oddaje nieczystości zgodnie z regulaminem, ponieważ jednostka gminna odbierająca nieczystości ciekłe nie ma takich mocy przerobowych, a inni

przedsiębiorcy oferują takie usługi 2x drożej?

- Jeżeli przedsiębiorstwo w gminie ma oczyszczalnię, ale nie posiada wozu asenizacyjnego, to czy mieszkaniowiec może sam we własnym zakresie dowieźć ścieki swoim beczkowozem? Czy wtedy umowa z przedsiębiorstwem może obejmować tylko zagospodarowanie ścieków?
- Czy przedsiębiorca może wywozić nieczystości do oczyszczalni, która nie spełnia zapisów rozporządzenia, bo pracuje w obiegu zamkniętym?
- Przedsiębiorcy kończy się zezwolenie w kwietniu br. Chce złożyć wniosek o wydanie nowego zezwolenia. Czy wydając nowe zezwolenie mamy jednocześnie w tej samej decyzji wygasić zezwolenie, które się kończy?
- Jeżeli w gminie nie ma uchwały w sprawie aglomeracji, jest brak kanalizacji, a nieczystości zgodnie z zezwoleniami trafiają poza gminę do stacji zlewnych, jak to się ma do nowych przepisów?
- Czy nieczystości ciekłe odbierane z terenu danej aglomeracji muszą trafić do zlewni w ramach tej jednej aglomeracji? Czy mogą być wywożone poza aglomerację na inne stacje zlewne?
- W jaki sposób wymóc na podmiocie przewożenie ścieków do zlewni dla naszej aglomeracji, spełniającej poziom? W pozwoleniach podmioty mają zlewnie, które nie spełniają poziomów, ale gdy gmina nie ma własnej zlewni.
- Czy w przypadku wydawania nowych zezwoleń mamy rozróżniać zezwolenia na wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych i osadów z POŚ? Co, jeśli składając wniosek firma złożyła promesę ze stacji na nieczystości bez wskazania, czy zb czy osady?
- Co jeśli przedsiębiorstwo odbiera nieczystości z POŚ, a nie posiada promesy i stacja zlewna nie ma uprawnień na jego odbieranie?
- Dwie stacje zlewne, które dotychczas odbierały ścieki z terenu naszej gminy, przesłały pisma informujące, że ze względu na uszczelnienie systemu ściekowego i ograniczenia techniczne nie będą odbierać takich ścieków z naszej gminy. Co w takiej sytuacji?
- Firma złożyła wniosek o zezwolenie na odbiór nieczystości ciekłych do wniosku dołączyła umowę z oczyszczalnią na terenie innej gminy. Czy obowiązuje w zakresie umowy jakaś rejonizacja, ponieważ ostatnio był przedsiębiorca, który poinformował że tylko może oddawać ścieki z gminy do oczyszczalni na terenie tej gminy?
- Jak ma wyglądać kontrola przedsiębiorcy? Czego podczas kontroli powinniśmy wymagać i co sprawdzać?
- Czy można skontrolować podmiot odbierający nieczystości ciekłe zza biurka?
- Czy przy zawieszonych działaniach nie wystarczy, jeżeli przedsiębiorca będzie składał zerowe sprawozdania? Czy zasadne będzie, żeby od momentu zawieszenia działalności cofnąć jego zezwolenie?
- Czy kontrolujemy tylko zbiorniki na nieruchomościach zamieszkałych, czy musimy kontrolować też nieruchomości, gdzie jest prowadzona działalność gospodarcza? Czy zakłady, przedsiębiorstwa nie podlegają pod kontrolę WIOŚ, a do pracowników gminy należą tylko nieruchomości zamieszkałe osób fizycznych?
- Czy wystarczające jest kontrolowanie nieruchomości wyłącznie „zza biurka”? Czy jest potrzeba kontrolowania wszystkich mieszkańców również w terenie?
- Czy z każdej kontroli musi zostać sporządzony protokół, nawet jeśli nie jest przeprowadzana w terenie?
- Jak postępować z mieszkańcami w przypadku, gdy firma asenizacyjna posiadająca zezwolenie nie zawiera umów z mieszkańcami i wystawiają wyłącznie potwierdzenia wywozu nieczystości?
- Co, jeżeli mieszkaniowiec twierdzi, że ma zawartą umowę ustną z firmą asenizacyjną i nie chce zawrzeć umowy pisemnej?

- Co zrobić w sytuacji, gdy właściciel nieruchomości podczas kontroli nie wykazał wszystkich faktur, gdyż stwierdził, że je zgubił, a w przeliczeniu ilości zużytej wody powinien mieć więcej wywozów?
- Czy jako dowód wywozu wystarczy paragon fiskalny, w którym nie ma ilości odebranych ścieków oraz brak adresu nieruchomości, z której zostały odebrane nieczystości ciekłe?
- Co w sytuacji, gdy mieszkaniec nie posiada umowy, nie chce jej zawrzeć, ale regularnie dokonuje wywozu 12 razy w roku?
- Jeżeli ze sprawozdania firmy asenizacyjnej wynika, że mamy odpowiednią liczbę wywozów, to czy trzeba wzywać mieszkańca do okazania dokumentów wywozu?
- Czy mieszkaniec powinien po każdym wywozie dostarczyć do urzędu fakturę?
- Co zrobić, jeżeli na fakturze dostarczonej przez mieszkańca widnieje „ilość: beczka”, zamiast ilości w m3?
- Mieszkańcy często mają podpisaną umowę z jedną firmą, a okazują dowody wywozów od innych firm. Czy muszą wykazać umowę z każdą firmą, która odbiera od nich nieczystości?
- Czy kara WIOŚ za niewykonywanie kontroli nieruchomości nakładana jest na gminę jeden raz czy co roku?

7) Ewidencja: tworzenie i prowadzenie

Zagadnienia programowe

- budowa ewidencji (źródła danych, start)
- zakres informacji (ZB/POŚ, pustostany, ROD)
- narzędzia: program, Excel, wydruki
- zgłoszenia i podstawy wpisu
- problemy techniczne i brak umów

Pytania

- Elektroniczna ewidencja. Jak ją tworzyć, jakie programy mogą okazać się pomocne?
- Jak powinna wyglądać ewidencja nieczystości ciekłych, krok po kroku?
- Jeżeli w gminie nie ma ewidencji zbiorników bezodpływowych, od czego najlepiej zacząć jej tworzenie, czy od informacji o tym, aby mieszkańcy dokonali zgłoszeń (dając im opracowany druk zgłoszeń), a w dalszej kolejności kontrola domostw? Czy jest inne wyjście z sytuacji?
- Jeżeli gmina ma prowadzić ewidencję na podstawie dostępnych danych, to skąd wziąć dane dotyczące, czy na nieruchomości jest zbiornik bezodpływowy, czy POŚ oraz jaka jest pojemność i przepustowość?
- Czy ewidencję zbiorników i POŚ można prowadzić tylko na podstawie zgłoszeń mieszkańców? Czy można wprowadzać dane na podstawie materiałów dostępnych w gminie, np. starych papierowych ewidencji, przeprowadzanych kontroli oraz danych dostępnych w referacie i ewentualne brakujące dane uzupełniać z USC czy zakładu wod-kan?
- Czy wpis do ewidencji muszą składać właściciele domków letniskowych?
- Czy zbiorniki bezodpływowe ewidencjonujemy bez znaczenia, czy jest to domek letniskowy czy przedsiębiorca, tylko ze względu na właściwość miejscową?
- Czy do pozyskania danych do ewidencji zbiorników i POŚ możemy użyć ankiety?
- Czy w ewidencji zbiorników bezodpływowych uwzględniać zbiorniki zlokalizowane w pustostanach?
- Co w sytuacji, gdy jest jeden wspólny wodomierz na dom i gospodarstwo rolne?
- Jak ewidencjonować dwa oddzielne szamba i jeden wodomierz?
- Jaka powinna być częstotliwość wywozu osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków? Czy gmina może taką częstotliwość narzucić posiadaczom przydomowych oczyszczalni ścieków?

- Czy istnieje przepis, dzięki któremu gmina może ukarać mieszkańca za niezgłoszenie zbiornika do ewidencji?
- W jaki sposób mobilizować gminę lub współpracowników do działania w temacie ewidencji nieczystości ciekłych?
- Czy są jakieś sankcje za brak ewidencji?
- Czy poprawnym jest prowadzenie ewidencji wyłącznie za pomocą dedykowanego programu? Czy powinna być dodatkowo w pliku Excel?
- Czy można ewidencję prowadzić w Excelu?
- Co jest podstawą do wpisania nieruchomości do gminnej ewidencji ZB i POŚ?
- Jeżeli ze sprawozdań kwartalnych wynika, że z danej nieruchomości zostały odebrane nieczystości, ale właściciel nie zgłosił tego do ewidencji, to czy należy go wezwać do uzupełnienia?
- Jak rozwiązać problem braku umowy w systemie?
- Co w przypadku informacji od właścicieli programu, w którym tworzymy ewidencję, że nie ma możliwości wydrukowania całej ewidencji wraz z wynikami kontroli danych zbiorników, bo program na dany dzień tego nie przewidywał, zrobienie ewidencji edytowalnej zajmie kilka miesięcy? Co zrobić, jeżeli WIOŚ tego nie uznaje?
- Czy do ewidencji ujmujemy nieruchomości niezamieszkałe, ale wyposażone w zbiornik bezodpływowy?

8) Nielegalne odprowadzanie, szczelność i działania naprawcze

Zagadnienia programowe

- identyfikacja nielegalnych zrzutów
- szczelność ZB/POŚ – kto sprawdza, jak dokumentować
- dowody i biegły
- stawki, częstotliwość, rozbieżności woda-ścieki

Pytania

- Co gmina może zrobić w przypadku nielegalnie odprowadzanych ścieków?
- Jak karać osoby, które nielegalnie odprowadzają ścieki?
- Czy w czasie kontroli umów należy kontrolować szczelność zbiorników?
- Jaki organ: gmina czy nadzór budowlany ma sprawdzać szczelność obiektów?
- W jaki sposób i kto powinien posiadać próby szczelności? Gmina czy właściciel?
- Co zrobić w sytuacji, kiedy stwierdzamy, że ktoś ma nieszczelne szambo? Czy w dalszym kroku powołujemy biegłego? Powołujemy biegłego na podstawie przepisów ochrony środowiska czy ustawy czystościowej?
- Prawo budowlane określa, że właściciel jest odpowiedzialny za stan techniczny obiektów budowlanych, tak traktowane są szamba. Czy kontrola szczelności jest w zakresie właściciela?
- Jeśli kontrola jasno wykaże nieszczelność, to jakie dalej podjąć kroki?
- Czy w przypadku podejrzenia, że przydomowa oczyszczalnia nie działa prawidłowo, gmina ma uprawnienia do przeprowadzenia badania? Jakie postępowanie przeprowadzić w ramach sprawdzenia?
- Jeśli właściciel nieruchomości podczas kontroli okaże nam tylko jeden rachunek na wywóz nieczystości ciekłych za rok, co jest jednoznaczne z tym, że części ścieków pozbywa się nielegalnie, ale podczas kontroli nie stwierdzono powierzchniowych wycieków, to czy powinniśmy zorganizować wywóz zastępczy?
- Jak wybrać podmiot do wykonania zastępczego decyzji na wywóz nieczystości ciekłych? Czy musi to

być postępowanie przetargowe? Czy pojedyncze zlecenie?

- Czy gmina może wykonać usługę własnym wozem asenizacyjnym, jako wykonanie zastępcze?
- Co w sytuacji, gdy została wydana decyzja o wykonaniu zastępczym a w czasie jej trwania mieszkaniec podpisał umowę z przedsiębiorstwem? Czy decyzja nadal obowiązuje, czy traci ważność?
- W jaki sposób nakładać na właścicieli nieruchomości decyzje związane z nakazem wywozu nieczystości?
- Czy w decyzji dla właściciela nieruchomości za odbiór szamba naliczamy opłatę za 1 m³ odebranych ścieków, czy z góry za cały zbiornik?
- Czy w przypadku sławojek jest obowiązek wywożenia gromadzonych tam nieczystości? Czy jeżeli ktoś ma wychodek - czy powinno być wszczęte postępowanie w sprawie wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy?
- Czasem ilość wody zużytej, nie równa się z ilością ścieków, co wtedy robić i skąd wziąć eksperta?
- Z jaką częstotliwością mieszkaniec powinien opróżniać szambo? Czy należy regulować częstotliwość opróżniania?
- Czy częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych raz na pół roku jest odpowiednia?
- Jaką ustalić częstotliwość opróżniania zbiornika bezodpływowego? Od liczby osób zamieszkałych, pojemności zbiornika czy może czasowo raz w miesiącu?
- Czy art.363 POŚ można zastosować do mieszkańca, któremu zostało odcięte przyłącze kanalizacyjne i wypuszcza nieczystości na działkę sąsiada?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy jest podejrzenie, że na nieruchomości zamiast szczelnego szamba wykorzystuje się starą studnię?
- Co może zrobić gmina, jeżeli właściciel nieruchomości na prywatnej działce wylewa z działalności olej do muszli?
- Jak w trakcie kontroli w terenie zweryfikować nieszczelność zbiornika bezodpływowego?

9) Protokół, dokumentowanie i przebieg kontroli (w tym zdalnej)

Zagadnienia programowe

- protokół i zakres ustaleń
- dowody: umowy, faktury, rachunki, „beczka”
- doręczenia i brak kontaktu
- książka kontroli i kontrola zdalna
- sytuacje szczególne (małoletni, współmałżonek, wiele lokali)

Pytania

- Czy z każdej kontroli musi zostać sporządzony protokół, nawet jeśli nie jest przeprowadzana w terenie?
- Czy kontrola kończy się na weryfikacji umów i rachunków? Czy w protokole powinna być zawarta informacja o sprawdzeniu ilości pobranej wody i wytworzonych nieczystości?
- Co ma być zawarte w protokole kontroli? Czy wystarczy spisać, że ktoś ma umowę i faktury bądź nie ma, czy mamy przeliczać zużywanie wody?
- Czy okazane rachunki za wywóz nieczystości należy kopiować, czy w protokole kontroli wystarczy wpisać, że rachunki za wywóz zostały okazane?
- Co należy rozumieć przez okazanie umów i dowodów opłaty, jak urzędnik powinien to udokumentować – zrobieniem ksero, notatką?
- W czasie kontroli nie przedłożono dowodów wywozu nieczystości. Wezwany do okazania dowodu

petent nie zgłosił się do urzędu. Co robić dalej?

- Co, jeżeli kontrolowany nie przedłożył dokumentów, pomimo wezwania?
- Jak technicznie wygląda wpis w książce kontroli podczas przeprowadzania kontroli zdalnej?
- Co w przypadku, gdy dokumenty uiszczenia opłaty i kopia umowy zostały dostarczone elektronicznie i nie ma kontaktu z właścicielem?
- Czy jako dowód wywozu wystarczy paragon fiskalny, w którym nie ma ilości odebranych ścieków oraz brak adresu nieruchomości, z której zostały odebrane nieczystości ciekłe?
- Co zrobić, jeżeli na fakturze dostarczonej przez mieszkańca widnieje „ilość: beczka”, zamiast ilości w m3?
- Co zrobić w sytuacji, gdy właścicielem nieruchomości jest Kowalski, który podczas kontroli twierdzi, że zbiornikiem i wszystkimi sprawami z nim związanymi zajmuje się żona, która nie jest teraz obecna? Czy należy go ukarać za nieokazanie dokumentów?
- Podczas kontroli w domu obecne jest tylko małoletnie dziecko, które okazało umowę, bez dowodów uiszczenia opłat. Właściciela w trakcie kontroli nie było. Co w takiej sytuacji?
- Co w przypadku, gdy jeden zbiornik jest na 9 wyodrębnionych mieszkań znajdujących się w jednym budynku, gdzie każdy z lokali ma innego właściciela? Jak sporządzić protokół z kontroli?
- Co w przypadku, gdy na kontrolę zgłaszają się osoby spoza planu? Czy wówczas trzeba sporządzić protokół?
- Co w przypadku, gdy list z zawiadomieniem o wszczęciu kontroli wrócił do urzędu, a w trakcie dwukrotnej kontroli w terenie nie zastano właściciela?

10) Zezwolenia, zlewnie, rejonizacja i kontrola przedsiębiorców

Zagadnienia programowe

- warunki zezwoleń (ZB vs osady z POŚ)
- zlewnie: „własna” aglomeracja czy poza
- rejonizacja i promesy
- zmiana/stwierdzone nieprawidłowości
- brak cenników i elementy cen (dojazd)

Pytania

- Jak ma wyglądać kontrola przedsiębiorcy? Czego podczas kontroli powinniśmy wymagać i co sprawdzać?
- Czy należy co 2 lata przeprowadzić kontrole przedsiębiorców posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników?
- Czy można skontrolować podmiot odbierający nieczystości ciekłe zza biurka?
- Czy przy zawieszonych działalności nie wystarczy, jeżeli przedsiębiorca będzie składał zerowe sprawozdania? Czy zasadne będzie, żeby od momentu zawieszenia działalności cofnąć jego zezwolenie?
- Jeżeli nie ma cenników na stronach firm asenizacyjnej, to jak zbierać dane?
- Uchwała na temat górnych stawek opłat. Co w przypadku, gdy firma asenizacyjna, oprócz ceny za wywóz 1m3 ma również cenę za dojazd do mieszkańca? Jak uwzględnić koszt w uchwale?
- Jeżeli w gminie nie ma uchwały w sprawie aglomeracji, jest brak kanalizacji, a nieczystości zgodnie z zezwoleniami trafiają poza gminę do stacji zlewnych, jak to się ma do nowych przepisów?
- Czy nieczystości ciekłe odbierane z terenu danej aglomeracji muszą trafić do zlewni w ramach tej jednej aglomeracji? Czy mogą być wywożone poza aglomerację na inne stacje zlewne?
- W jaki sposób wymóc na podmiocie przewożenie ścieków do zlewni dla naszej aglomeracji,

spełniającej poziom? W pozwoleniach podmioty mają zlewnie, które nie spełniają poziomów, ale gdy gmina nie ma własnej zlewni

- Czy w przypadku wydawania nowych zezwoleń mamy rozróżniać zezwolenia na wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych i osadów z POŚ? Co, jeśli składając wniosek firma złożyła promesę ze stacji na nieczystości bez wskazania, czy zb czy osady?
- Co jeśli przedsiębiorstwo odbiera nieczystości z POŚ, a nie posiada promesy i stacja zlewna nie ma uprawnień na jego odbieranie?
- Dwie stacje zlewne, które dotychczas odbierały ścieki z terenu naszej gminy, przesłały pisma informujące, że ze względu na uszczelnienie systemu ściekowego i ograniczenia techniczne nie będą odbierać takich ścieków z naszej gminy. Co w takiej sytuacji?
- Firma złożyła wniosek o zezwolenie na odbiór nieczystości ciekłych do wniosku dołączyła umowę z oczyszczalnią na terenie innej gminy. Czy obowiązuje w zakresie umowy jakaś rejonizacja, ponieważ ostatnio był przedsiębiorca, który poinformował że tylko może oddawać ścieki z gminy do oczyszczalni na terenie tej gminy?
- Co w sytuacji, gdy firma odbierająca nieczystości ciekłe wywiozła je na inną oczyszczalnię, niż ta, którą ma określoną w zezwoleniu?
- Co z oświadczeniami wystawionymi przez firmy asenizacyjne potwierdzającymi wywóz nieczystości z konkretnej nieruchomości?
- Przedsiębiorcy kończy się zezwolenie w kwietniu br. Chce złożyć wniosek o wydanie nowego zezwolenia. Czy wydając nowe zezwolenie mamy jednocześnie w tej samej decyzji wygasić zezwolenie, które się kończy?

11) Plan, ewidencja i przypadki szczególne (łączenia, rekreacja, brak dokumentów)

Zagadnienia programowe

- plan vs ewidencja - aktualizacje
- łączenie instalacji (dwa domy, wiele działek)
- domki rekreacyjne i sezonowość
- brak dowodów/umów a regularne wywozy
- wydziały w urzędzie, właściwość rzeczowa

Pytania

- Co zrobić, gdy dostajemy oświadczenie od właściciela nieruchomości, że do jego POŚ są podłączone są dwa domy? Nieruchomości znajdują się na dwóch różnych działkach. Czy nieruchomość przyłączoną dodatkowo można usunąć z planu kontroli?
- Co, jeżeli zbiornik bezodpływowy nie został zgłoszony do gminy, nie ma go w ewidencji, a właściciel chce go zlikwidować?
- Czy do ewidencji ujmujemy nieruchomości niezamieszkałe, ale wyposażone w zbiornik bezodpływowy?
- Do jakiego wydziału zgłaszane są eksploatacje przydomowej oczyszczalni ścieków, poza wydziałem budownictwa?
- Co w przypadku, gdy mieszkaniec posiada duży zbiornik bezodpływowy, a korzysta z niego tylko jedna osoba i właściciel nie ma potrzeby wywozu minimalnej częstotliwości?
- Jeżeli kontrolujemy mieszkańców za rok wstecz, a w międzyczasie mieszkaniec podłączył się do kanalizacji, to czy należy go ukarać?
- Jak rozwiązać problem braku umowy w systemie?
- Co w sytuacji, gdy żadna firma odbierająca nieczystości na terenie gminy nie zdecyduje się na

usługę obioru zastępczego?

12) Aktualizacja uchwał i częstotliwości

Zagadnienia programowe

- uchwała w spr. regulaminu utrzymania czystości – częstotliwości
- uchwała wymagania dla przedsiębiorców
- uchwała górnych stawek – obowiązek i terminy
- konsekwencje braku/zwłoki w zmianach
- zapisy szczegółowe (np. dojazd)

Pytania

- Jaki powinien brzmieć prawidłowy zapis określający częstotliwości opróżniania w regulaminie utrzymania czystości i porządku?
- W jakim zakresie konieczna jest zmiana uchwały w sprawie wymagań dla przedsiębiorców? Czy obejmuje to tylko rozszerzenie w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków?
- Czy mając uchwałę z 2010 roku a ustawa i rozporządzenie się nie zmieniło, czy jest potrzeba uchwalenia nowej uchwały?
- Czy uchwała górnych stawek jest obowiązkowa?
- Z czego wynikają daty, do których należy zmienić uchwały? Co się stanie, jeśli zmiana uchwały będzie później? Co, jeżeli nie zmienimy uchwały o górnych stawkach w wymaganym przez ustawodawcę terminie?
- Uchwała na temat górnych stawek opłat. Co w przypadku, gdy firma asenizacyjna, oprócz ceny za wywóz 1m³ ma również cenę za dojazd do mieszkańca? Jak uwzględnić koszt w uchwale?
- Czy określenie w uchwale częstotliwości opróżniania dla ZB i POŚ raz na 2 lata jest wystarczające?
- Jeżeli nie ma cenników na stronach firm asenizacyjnej, to jak zbierać dane?
- Co, jeżeli przedsiębiorca stosuje stawki wyższe niż w uchwale o górnych stawkach?
- Czy uchwała na górne stawki jest obowiązkowa?

13) Zakres podmiotowy i szczególne przypadki obiektów

Zagadnienia programowe

- podmioty publiczne i spółdzielcze
- ROD, pustostany, obiekty nieużywane
- kwalifikacja urządzeń i zbiorników
- łączenia instalacji między działkami

Pytania

- Czy kontrolujemy również budynki gminnych spółdzielni lub szkoły publiczne na terenie gminy?
- Jak traktować zbiorniki z działki ROD, jeżeli ktoś posiada na swojej działce zbiornik, ale nie jest on podłączony i nikt z niego nie korzysta?
- Czy pojemnik typu mauzer może być traktowany jako zbiornik bezodpływowy?

14) Roczne sprawozdanie GMINNE: zakres i szczególne pozycje

Zagadnienia programowe

- definicje pozycji sprawozdawczych
- dane z wodociągów i ewidencji

- umowy sprzed okresu sprawozdawczego
- „liczba właścicieli” i kolumny sprawozdań
- archiwalne wyliczenia i źródła danych
- brak sprawozdania i działania naprawcze

Pytania

- Jak rozumieć w sprawozdanie podanie ilości umów zawartych przed okresem sprawozdawczym, jeśli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym?
- Co w przypadku, gdy podczas kontroli wyszło, że nieruchomość zużywa w okresie półrocznym 160 m3 wody, a oddaje tylko 5 m3 ścieków uprawnionym podmiotom?
- Jak rozumieć w sprawozdaniu „liczbę właścicieli, od których odebrano nieczystości?
- Czy WIOŚ może żądać archiwalnych wyliczeń danych do sprawozdania z poprzedniego roku?
- Jeżeli 2000 osób dokonało zgłoszenia do ewidencji, to czy taką liczbę należy przyjąć do sprawozdania?
- Czy w kolumnie 18 i 19 sprawozdania wpisujemy dane udostępnione przez zakład wodociągowy?
- Jakie dane wprowadzamy w sprawozdaniu w ilości wody w metrach sześciennych pobranej przez użytkowników nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej?
- Czy w sprawozdaniach ujmujemy odebrane nieczystości od firm, podane nam przez odbiorców nieczystości ciekłych?
- Czy kabiny sanitarne typu TOI TOI należy traktować jako zbiorniki bezodpływowe? Czy w nowym sprawozdaniu do WIOŚ i Wód Polskich trzeba przedstawiać dane o ich ilości gromadzonych i odebranych nieczystości?

15) Doręczenia, protokół i brak współpracy

Zagadnienia programowe

- doręczenia i odbiór protokołu
- brak podpisu/brak kontaktu
- działania po stwierdzeniu nieprawidłowości

Pytania

- Co w przypadku, gdy wysyłamy protokół pocztą i kontrolowany nie odsyła go podpisanego?
- Co w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w trakcie kontroli?

16) WIOŚ i uprawnienia kontrolujących

Zagadnienia programowe

- współpraca z WIOŚ
- uprawnienia i żądanie dokumentów
- zakres kontroli krzyżowej

Pytania

- Jakie prawa ma kontrolujący podczas kontroli przeprowadzanej przez WIOŚ?
- Jakie dokumenty do przedłożenia może wymagać kontrolujący?
- Czy można odmówić podpisania protokołu?
- Czy można odwołać się od protokołu WIOŚ?

17) Organizacja i planowanie czynności zastępczych

Zagadnienia programowe

- WYKONANIE ZASTĘPCZE – jak przeprowadzić i kiedy
- wywóz zastępczy – planowanie i daty
- nieobecność mieszkańca
- brak wykonawcy usługi zastępczej

Pytania:

- Co w przypadku braku uchwały o górnych stawkach? Jak wydać decyzję o wykonaniu zastępczym, krok po kroku. Jak zrealizować decyzję o wykonaniu zastępczym?
- Jakie będą konsekwencje dla gminy, jeśli nie podejmie żadnych działań w stosunku do nieruchomości, która ma możliwość podłączyć się do kanalizacji, a tego nie zrobiła? Nieczystości ze zbiornika nie są wywożone
- Jak gmina ma wybrać przedsiębiorcę do opróżniania zbiorników w ramach wykonania zastępczego?
- Czy wywóz zastępczy prowadzą firmy, które mają decyzję wójta?
- Jak wydać decyzje i zlecić firmie asenizacyjnej wywóz zastępczy, gdy mieszkaniec nie współpracuje? Jak określić daty wywozów, aby zapobiec nieobecności mieszkańca? Co, jeżeli w trakcie wywozu zastępczego nie będzie mieszkańca?
- Co w sytuacji, gdy żadna firma odbierająca nieczystości na terenie gminy nie zdecyduje się na usługę obioru zastępczego?
- Czy wykonanie zastępcze tylko w przypadku braku umowy czy w przypadku braku dowodów uiszczenia opłaty za wywóz również?

Prowadzący:

Ewa Łabno - wieloletni pracownik administracji samorządowej od ponad 10 lat w zakresie gospodarki odpadami oraz nieczystości ciekłych, **kierownik Referatu Gospodarki Odpadami i Spraw Wodno-Ściekowych w Urzędzie Miasta**, a wcześniej praca w firmie prywatnej z zakresu ochrony środowiska, gospodarki odpadami i nieczystości ciekłych. Absolwentka Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej w Gliwicach oraz Uniwersytetu Śląskiego z zakresu ochrony środowiska.

Terminy i szkolenia

Data: 08 października 2026 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 27 listopada 2026 09:00-14:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną